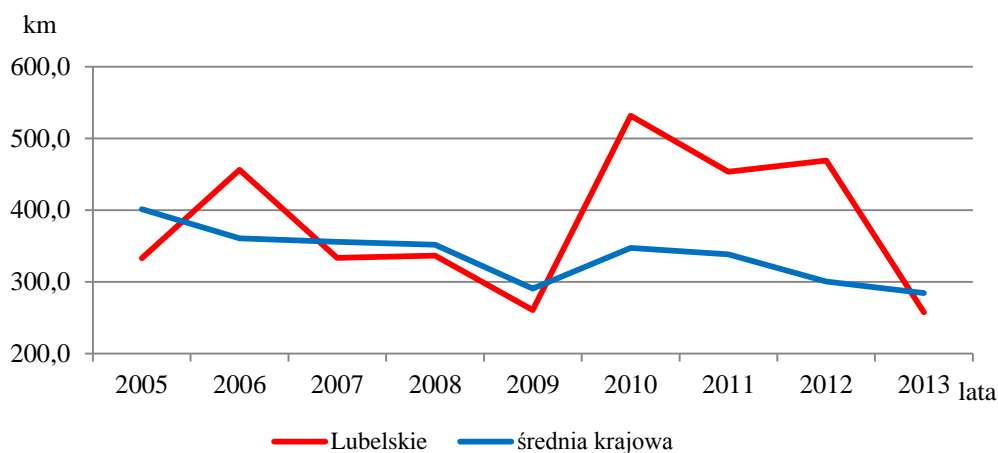

Gospodarka wodociągowa i kanalizacyjna w województwie lubelskim w 2013 roku

W 2013 roku w województwie lubelskim oddano do eksploatacji 258 km sieci wodociągowej rozdzielczej tj. o 211 km mniej niż w 2012 r. Największa rozbudowa tej sieci miała miejsce w powiatach: hrubieszowskim (67,1 km), chełmskim (51,4 km) oraz -podobnie jak w roku ubiegłym- w powiecie bialskim (44,9 km). Na wynik długości sieci wodociągowej miały wpływ dobiegające końca inwestycje wodociągowe w powiatach tomaszowskim (4,6 km) i łączyńskim (3,4 km), które w 2012 r. stanowiły 25% sieci oddanej do eksploatacji. Pomimo braku inwestycji w zakresie rozbudowy sieci rozdzielczej wodociągowej w powiatach janowskim, opolskim i włodawskim odnotowano zwiększenie liczby przyłączy wodociągowych do istniejącej już sieci rozdzielczej. W skali całego województwa najniższą dynamiką rozwoju sieci poniżej 1 km charakteryzowały się gminy powiatu parczewskiego i radzyńskiego oraz miasto Chełm. Prawie 45% spadek przyrostu sieci wodociągowej (w stosunku do roku 2012) uplasował województwo lubelskie wspólnie z województwem świętokrzyskim dopiero na 10 miejscu w skali kraju pod względem długości oddawanych do eksploatacji nowych sieci wodociągowych.

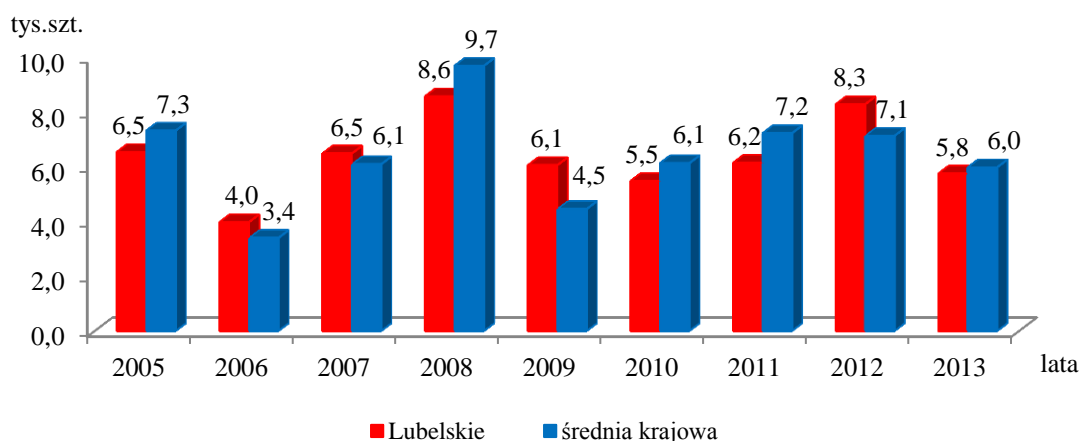
Rys.1 Sieć wodociągowa oddana do eksploatacji

Tabl. 1 Efekty rzeczowe inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych

Wyszczególnienie	Polska		Woj. lubelskie	
	2012	2013	2012	2013
Sieć oddana do eksploatacji w km:				
wodociągowa	4802	4549	469	258
kanalizacyjna	7835	7335	470	214
Budynki podłączone do sieci:				
wodociągowej	114194	95745	8292	5756
kanalizacyjnej	138448	131597	7224	4372

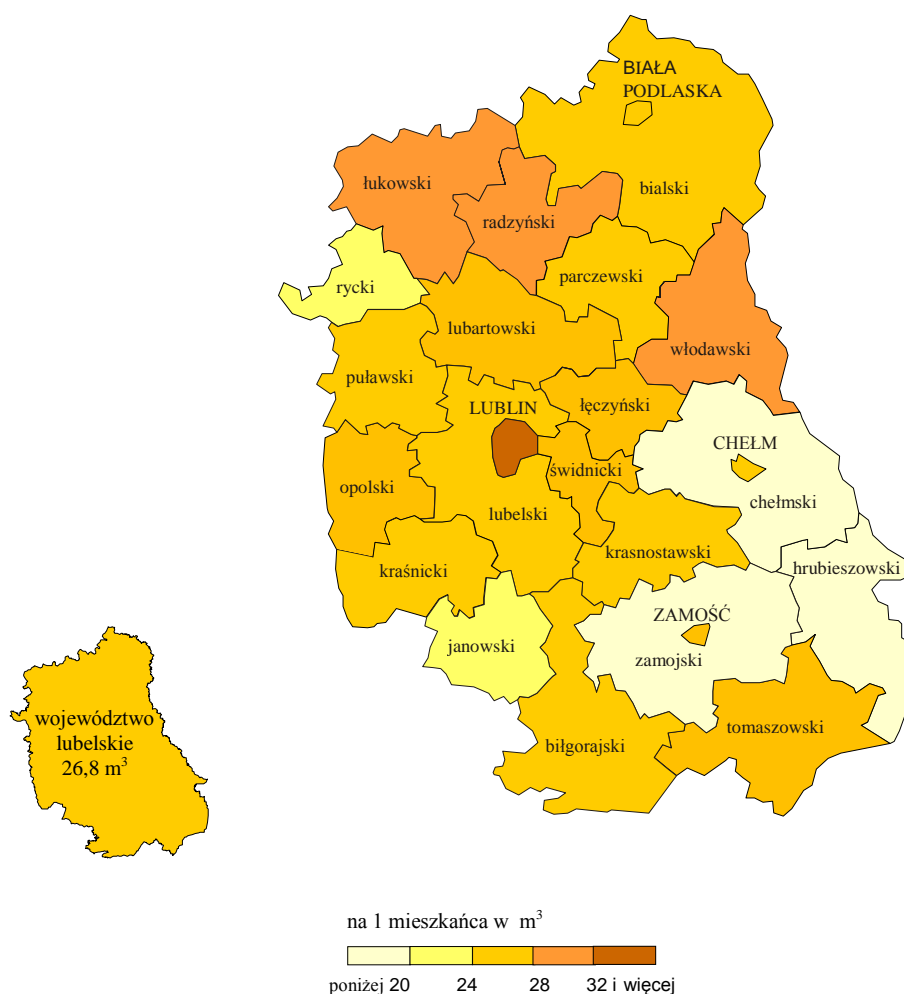
Jednym z efektów rozbudowy sieci wodociągowej są nowe podłączenia budynków do sieci. Liczba nowych przyłączy nie jest bezpośrednio związana z nowymi inwestycjami, ponieważ rozbudowa liczby przyłączy odbywa się również na już istniejących odcinkach sieci rozdzielczej. W 2013 roku na terenie województwa lubelskiego najczęściej budynków mieszkalnych podłączono w powiatach: lubelskim (814), chełmskim (582) i hrubieszowskim (567), natomiast najmniej w powiatach: janowskim (13), opolskim (32) i w mieście Chełm (34).

Rys.2 Nowo oddane przyłącza wodociągowe do budynków mieszkalnych

Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej w ostatnich latach miała wpływ na uruchomienie nowych źródeł zasilania bądź rozbudowę już istniejących ujęć wody. Źródłem zaopatrzenia wodociągów sieciowych w województwie lubelskim są zasoby wód podziemnych, z których pochodzi 64,6 % wody dostarczonej do gospodarstw domowych i indywidualnych gospodarstw rolnych.

Zużycie wody w gospodarstwach domowych jest zróżnicowane w poszczególnych województwach i uwarunkowane przede wszystkim poziomem urbanizacji i wyposażeniem w wodociągi sieciowe. W ciągu minionych kilku lat na przeciętne zużycie wody, szczególnie w miastach, miały wpływ zastosowanie nowych technologii, związanych z instalowaniem dokładniejszych wodomierzy oraz edukowanie społeczeństwa na temat potrzeby oszczędzania wody. Wysoko zurbanizowane województwa zachodniej i środkowej Polski (mazowieckie, wielkopolskie, łódzkie), w których funkcjonują duże aglomeracje miejskie posiadające dobrze rozwiniętą sieć zaopatrzenia ludności w wodę, charakteryzują się zużyciem wody przekraczającym średnią krajową wynoszącą 30,9 m³ na 1 mieszkańca. Dla porównania w 2013 r. jeden mieszkaniec województwa lubelskiego zużył średnio 26,8 m³ wody, tj. o ponad 4 m³ mniej niż przeciętny mieszkaniec Polski. W stosunku do poprzedniego roku średnie zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa lubelskiego pozostało na tym samym poziomie .

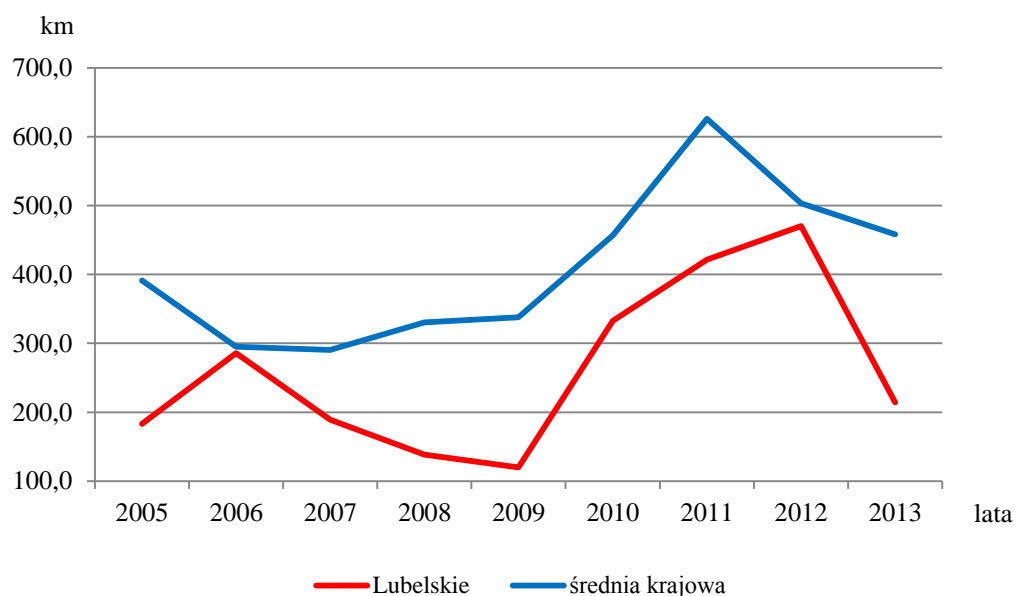
Rys.3 Zużycie wody w gospodarstwach domowych w województwie lubelskim w 2013 r.

Wzrost zużycia wody w 2013 r. w województwie lubelskim zanotowano w powiatach: lubartowskim (24,2), opolskim (25,4) i tomaszowskim (24,4) natomiast spadek zużycia wody w gospodarstwach domowych powiatu łączyńskiego (27,2) i w mieście Zamościu (27,8). Powiaty: chełmski, hrubieszowski i zamojski nadal charakteryzują się bardzo niskim zużyciem wody z wodociągów sieciowych. W 2013 r. wynosiło ono w przeliczeniu na 1 mieszkańca odpowiednio 18,8 m³, 18,5 m³ i 15,1 m³. Główną przyczyną takiego stanu jest słabo rozwinięta sieć wodociągowa na tym terenie oraz korzystanie mieszkańców z własnych studni głębinowych. W miastach na prawach powiatu poza wymienionym wcześniej Zamościem zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca pozostało na podobnym poziomie jak w 2012 r. i wyniosło w Białej Podlaskiej 27,9 m³, w Chełmie 26,1 m³, w Lublinie 35,7 m³.

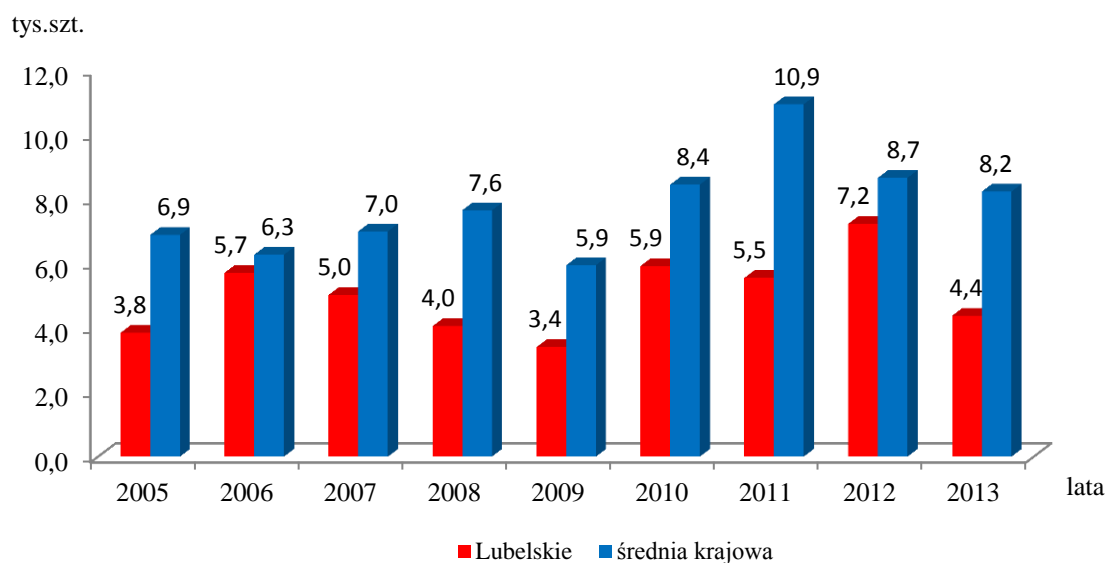
W województwie lubelskim charakterystyczną cechą gospodarki wodno-ściekowej jest nadal zbyt wolny w stosunku do potrzeb, rozwój sieci kanalizacyjnej. W 2013 r. na terenie województwa oddano do eksploatacji 214,2 km sieci kanalizacyjnej tj. ponad 54 % mniej niż w roku 2012. Pod względem dynamiki jej rozwoju wyróżniały się powiaty: lubelski (37,5 km), łukowski (31,1 km) i łączyński (20,8 km). Pomimo że w latach 2011-2013 długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 1106 km, to jednak w stosunku do innych regionów kraju tempo jej przyrostu utrzymuje się na niższym poziomie, w konsekwencji Lubelszczyzna w 2013 roku zajmuje 13 miejsce w kraju pod względem długości sieci kanalizacyjnej.

Rys.4 Sieć kanalizacyjna oddana do eksploatacji

Jednym z efektów rozbudowy sieci kanalizacyjnej są nowe podłączenia budynków. Analogicznie do sieci wodociągowej liczba przyłączy kanalizacyjnych nie jest bezpośrednio związana z nowymi inwestycjami w sieć kanalizacyjną, ponieważ rozbudowa liczby przyłączy odbywa się również na już istniejących odcinkach sieci sanitarnej. W 2013 roku na terenie województwa lubelskiego najwięcej budynków mieszkalnych podłączono w powiatach: biłgorajskim (697), łukowskim (425), tomaszowskim (342) i w mieście Biała Podlaska (380), natomiast najmniej w powiatach: janowskim (12), łączyńskim (33), świdnickim (37).

Rys. 5 Nowo oddane przyłącza kanalizacyjne do budynków mieszkalnych

W 2013 r. w województwie lubelskim ogólnospławną siecią kanalizacyjną odprowadzono 36,1 hm³ ścieków z gospodarstw domowych czyli o 2,1% więcej niż w roku poprzednim. Szacuje się, że około 26% wszystkich budynków mieszkalnych na terenie województwa podłączona jest do sieci kanalizacyjnej. Pomimo ciągłej rozbudowy sieci kanalizacyjnej w dalszym ciągu większa część gospodarstw domowych, szczególnie na terenach nieurbanizowanych korzysta ze zbiorników bezodpływowych i z oczyszczalni przydomowych. Pozytywnym aspektem gospodarki ściekowej jest fakt, iż w skali kraju ilość ścieków nieodprowadzonych do oczyszczalni ścieków zmniejszyła się o 92% do roku ubiegłego, na co ogromny wpływ miało skierowanie ścieków nieoczyszczonych do Oczyszczalni Ścieków Czajka w Warszawie. W 2013 r. na terenie województwa lubelskiego nie odnotowano ścieków nieoczyszczonych odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi.

Poziom inwestycji wodociągowo-kanalizacyjnych na terenie województwa lubelskiego jest niższy w porównaniu z innymi regionami w kraju. Dobre wyposażenie w kanalizację wiąże się z konsekwentnym finansowaniem przez gminy inwestycji w infrastrukturę ochrony środowiska.

Jednym z głównych powodów powolnego rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej w województwie lubelskim jest brak środków własnych gmin na inwestycje w tym zakresie. W porównaniu z ubiegłym rokiem udział budynków wyposażonych w sieciowe instalacje wodociągowe zwiększył się o 1,6% przy podobnym poziomie wzrostu w kraju. Największy udział budynków podłączonych do sieci wodociągowej powyżej 90% występował w powiatach: łączyńskim, biłgorajskim, łukowskim, lubartowskim, a najmniejszy poniżej 65% w powiatach: zamojskim, hrubieszowskim i w mieście Chełmie.

Tabl. 2 Wybrane wskaźniki z zakresu gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej

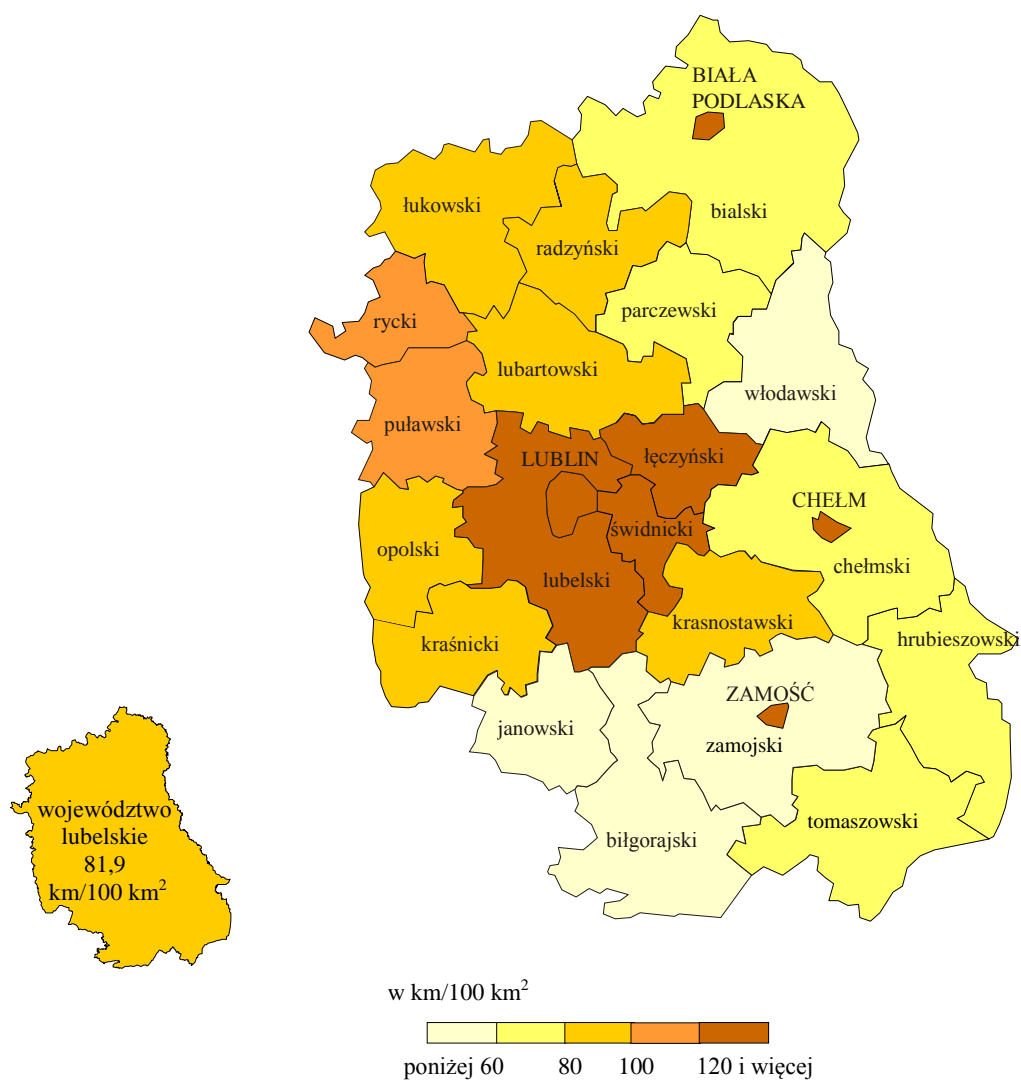
Wyszczególnienie	Polska		Lubelskie	
	2012	2013	2012	2013
Gęstość sieci w km/100km ² :				
wodociągowej	90,5	92,0	80,9	81,9
kanalizacyjnej	40,2	42,5	21,2	22,0
Wyposażenia budynków w instalacje sieciowe w %:				
wodociągowe	85,6	86,4	78,7	79,4
kanalizacyjne	43,5	45,3	25,1	25,9

W przypadku wyposażenia budynków w sieciowe instalacje kanalizacyjne w 2013 r. na terenie województwa lubelskiego nastąpił ich wzrost o 3,9 % w porównaniu do roku 2012 i był on jednocześnie niższy o 1,1 punktu procentowego od wyniku krajowego. Nie uwzględniając miast na prawach powiatu najwięcej budynków wyposażonych w urządzenia kanalizacji sieciowej -powyżej 30%- znajduje się w powiatach: biłgorajskim, lubartowskim, puławskim, parczewskim i włodawskim. Najmniejszy udział budynków wyposażonych w instalacje sanitarne -poniżej 15%- odnotowano w powiatach: lubelskim, zamojskim i opolskim. W województwie lubelskim występują ogromne różnice w wyposażeniu w urządzenia kanalizacji sanitarnej pomiędzy miastem i wsią. W 2013 r. na obszarach wiejskich województwa lubelskiego udział budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej wyniósł 15,3% i był czterokrotnie mniejszy niż w miastach.

Odnutowane w 2013 roku efekty inwestycyjne nie powodują znacznego wzrostu gęstości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w województwie. W przypadku sieci wodociągowej na 100 km² przypada 81,9 km sieci, przy 92 km w kraju. Zanotowany w województwie wzrost o 1 km jest niższy niż w Polsce wynoszący 1,5 km. W układzie przestrzennym największe zagęszczenie sieci (poza miastami na prawach powiatu) występuje w powiatach: łączyńskim, świdnickim i lubelskim, natomiast najmniejsze na terenach powiatów: włodawskiego, janowskiego, zamojskiego i biłgorajskiego. Tylko w powiecie hrubieszowskim na skutek podjętych inwestycji

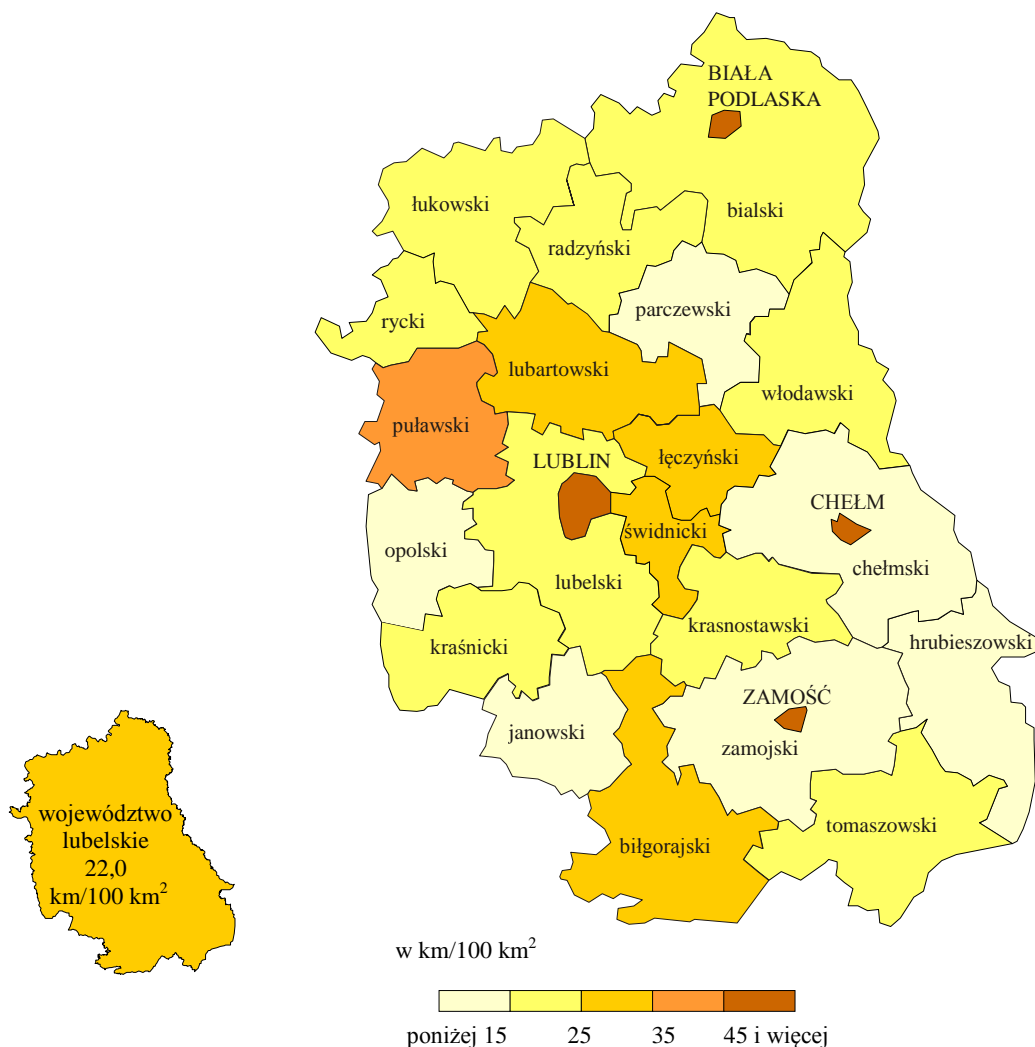
rozbudowy sieci wodociągowej o 67,1 km nastąpił wzrost gęstości sieci o 5,3 km do roku ubiegłego co spowodowało zmianę grupy na wyższą.

Rys.6 Gęstość sieci wodociągowej w województwie lubelskim w 2013 r.

O ile w miastach dysproporcje gęstości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej nie są tak bardzo odczuwalne, o tyle jest to problem dotyczący obszarów niezurbanizowanych. W ostatnich latach rozproszona zabudowa wiejska spowodowała wzrost inwestycyjny budowy sieci kanalizacyjnej, ale w dalszym ciągu pozostaje ona w tyle za siecią wodociągową. Oczywiście istotny wpływ na inwestycje w tym zakresie mają czynniki środowiskowe, społeczne, techniczne a przede wszystkim ekonomiczne. W przypadku sieci kanalizacyjnej na 100 km² w województwie lubelskim przypada 22,0 km przy 42,5 km w kraju. Zanotowany w województwie wzrost o 0,8 km jest niższy niż w Polsce, który wyniósł 2 km. Największe zagęszczenie sieci kanalizacyjnej (poza miastami na prawach powiatu) występuje w powiatach: puławskim, lubartowskim, świdnickim i biłgorajskim, natomiast najmniejsze w powiatach: janowskim, zamojskim i chełmskim.

Rys. 8 Gęstość sieci kanalizacyjnej w województwie lubelskim w 2013 r.

Wnioski:

1. Rozwój infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej województwa lubelskiego systematycznie postępuje choć w dalszym ciągu pozostaje na niższym poziomie w porównaniu z innymi regionami w kraju.
2. Sieć kanalizacyjna cechuje się mniejszą gęstością niż sieć wodociągowa, zarówno na terenach miejskich jak i wiejskich.
3. Rozbudowa kapitałochłonnej sieci kanalizacyjnej nie nadąża za rozwojem sieci wodociągowej.

4. Na terenach o niskiej koncentracji ludności budowę sieci kanalizacyjnej zastępuje się systemami rozproszonymi w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków.
5. Rozwój infrastruktury komunalnej utrudnia brak własnych zasobów finansowych oraz zdolności kredytowej gminnych jednostek komunalnych, uniemożliwiając tym samym pozyskiwanie środków z funduszy strukturalnych.
6. Brak sieci kanalizacji sanitarnej w gminach wiejskich wpływa na zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych.
7. Pozyskana woda na cele bytowe pochodzi z głębinowych ujęć wody.

Opracowanie:

Ilona Wnuk – Ośrodek Statystyki Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego w Lublinie